

ULLOQ Maajip aappaat 2024

UPA2024/65

**Napparsimasut illersuisuannik pilersitsinissamut Inatsisissatut siunnersuuteqaqqullugit  
Naalakkersuisutpeqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.  
(Siunnersuuteqartoq: Siumup gruppia)**

Siumukkut siunnersuutaannut qujanaq.

Una siunnersuut innuttaasunit aatsaat oqaatsitigut tusarneqalinngilaq. Tassami Siumoqatigisimasatta una siunnersuut oqaasinngorlugu politikerinut, tusagassiutitigut aammalu innuttaasunik ataatsimiisitsisarnikkut apuuttareernikuuaa, aammalu iliuuseqartoqartanngimmat innuttaasunik 1609-nik atsiortitsinikuovoq, siunertap pingaassusaa pisariaqassusaalu pingaartingaaramiuk taamak iliorpoq. Tunniunnissaanullu angumersinngitsoorpoq, uiatali meeraasalu suliaq unitsiinnarnagu, taamanikkut 2020-mi Peqqinnermut Naalakkersuisuusumut atsiornerit sinnerlugu apuuppaat. Taamaammat massakkut Siumumit maanna Siumoqatigisimasarput sinnerlugu una qaqinneqarluni.

Siunnersuutip qaqinneqarnera pissusissamisoorpoq, sulimi napparsimasut atugaat pitsangortinneqarsimanngimmat. Naalakkersuisummi akissuteqaataanni allaqqavoq, politikkut suliassani suliassatut qulequttatut ilaasarsimanngitsoq. Puigorneqartooqqasarsimarpasilluni.

Issaannaq allagarsivunga, napparsimasut atukkaminnik pitsangortitserusullutik iliuuseqarsimagaluarnertik annilaangatinneqarnermik kinguneqarsimammat uannut apuussaqartut. Taanna Peqqinnermut Naalakkersuisumut Peqqinnissamullu Ataatsimiititaliamullu ingerlateqqinnikuuara. Naalakkersuisumiilli akissuteqaat pissusissamisoortutut isiginngilara, tassami piffik pineqartoq imminut illersorluni akissuteqarsimammat, napparsimasulli ataasinnguamilluunniit paasiniaaffigineqaratik. Tassa Naalakkersuisoqarfik annermik iliuuseqanngilaq.

Ataatsimiititaliali alluara allagaq suliassamittut pillugu akorsimaneraat.

Tassuuna aaqqissuussaanerput innuttaasuminut eqartumik pinera takussutissiiginnarpoq, naak illersortissaat? Naak saaffissaat? Uanga Inatsisartutut ataasiakkaatut ingerlaannaq iliuuseqarsinnaanngilanga, ingerlateqqippara, kinguneqartinneqanngilarli, piffik pineqartoq kisimi aperineqarpoq. Aaqqissuussaaneq imminut illersorpoq, soorunami. Pingaernerpaalli ullumikkoqqissaq illersorneqaratik. Illersorneqassamaarnatillu. Aali toqqissisimanngitsut. Napparsimasut. Eqqarsarnaq. Iliuusissaaleqinaq.

Ullutsinni pisinnaatitaaffinnik qulakkeerinnittoqarnerinnik taakkuninngalu inuaqatigiinnut paasitsiniaasartut suliaqartuartarput. Politikikkikulli tamanna pikkorluffiguarparput, pisinnaatitaaffinnik qulakkeerinninnissaq. Napparsimasut aamma pisinnaatitaaffeqaraluarput, tamannali ulloq manna tikillugu pitsaanerpaamik qulakkiinngilarput. Kikkummi suliassaq taanna kivissagamikku? Kikkut nakkutilliisuussagamik? Innuttaasut napparsimasut kisimik? Taakku nukissaaleqereerput. Nalunngilarpummi pisortaqarfinnut saaffiginnitarneq amerlasuutigut ilungersunartartoq, tamakkiisumillu ikorfartorneqartutut misigisimaneq pineqarneq ajorluni.

Nappaat ajorluinnaraangat immaqaluunniit immikkuullarikkaangat, annertuumillu misissugassaagaangat Nunatta qulakkeersinnaasanngimmagu Danmarkimut misissugassat aallartittaraagut. Danmarkimut aallartikkaangatsigit qaavatigut qanigisamik peqateqarsinnaanerannik ajornasaartitsisaraagut. Kinami Peqqissartut Angerlarsimavianiinnikuunngitsup atukkat naammaginanngeqisut tappiiffigai? Sivisuuminguna Peqqissartut Angerlarsimaffianniilluni aaqqikkusutat arlaqartaqisut, qassimmita Naalakkersuisut taakani oqalugiarfigitereeraluarpat? Pissutsilli pitsanngungaarsimannngitsut allakkiami uannut apuunneqarsimasumi takussutissiippuit. Naboa, Savalimmioriut Peqqissartut Illuat, inuppalaangaarami, nerisassaatigingaramik usornaannartarpulluunniit. Napparsimasut oqaaseqartartoqalerpat napparsimasut atugaat pitsanngortinneqarsinnaasut qularnanngilluinnarpoq.

Naalakkersuisut suliniutigisaat unaavoq:

“Peqqinnissaq pillugu ataatsimiitaliarsup innersuussutai naapertorlugit, peqqinnissaqarfiuup pingaarnertut aaqqissussaanerata ilusissaata nutaap piareersarlugu suliarineqarnera Naalakkersuisut aallartissimavaat. Sulinermi tassani immikkoortoq 2-mi, innuttaasut katsorsartittullu isummersuataat immikkoortutut qitiusutut ilanngunneqassapput, matumani innuttaasunut peqqinnissaqarfimmut attaveqartunut pitsanngorsaatinik pilersitsinissaq siunertaralugu.”

Pisoqartillugu suleqatigiissitaliortarneq immini ajunngikkaluarpoq, kisianni uani tamanna immini naammanngitsoq Siumumit isumaqarpugut. Ataqatigiissaariuarnissaq pisariaqarluinnarmat. Ataasiaannarluni innuttaasunik napparsimasunillu misissuinerup ajornartorsiutinik aaqqiisinnaanera qularigatsigu. Taamaattumillu Naalakkersuisut suliaat qujarukkaluarlugu suli napparsimasut oqaaseqartoqarnissaat Siumumit angorusoqarput.

Oqaaseqartartussap suliassai, siunnersuutigineqartup saniatigut, ilaatigut suussanersut Siumumiit uku taarusuppagut:

- Ukiunoortumik nalunaarusiorneq: suut aqqlusaarneqarpat, kisitsisitalersorlugit, paasissutissalersorlugit, taakku politikerinut tunniunneqartassallutik tunngavissanngorlutik aaliangersaanissamut. Tassami pinermiit pinermut suleqatigiissitaliortuarnissaq

naammanngilaq, ataqatigiissaarinerunngimmat. Oqaaseqartartulli  
ataqatigiissaarineq qulakkiissammagu

- Nappaatillit saaffigisinnaasaat, meeqqat, utoqqaat, innarluutillillu oqaaseqartartuisut atuuuffilik
- Nappaatinut ilisimaneqanngitsunut aaqqissuussaanermut ersarissaasussaq, nappaatillit qanoq inissismappat, inissismaneranik paassisutissiinerit, aaqqiiffingeqartussanik siunnersusiorneq
- Napparsimaveqarfiup iluani suleriaatsinik allanngortitsinissanik qulaajaasimanerup kingunerisaanik siunnersuutit
- Tassa napparsimasut atugaannik, napparsimaveqarfiup suleriaaserisaanik, kisitsisinik ersarissaaneq (soorlu kræftertut ukiumut qassiuppat, qassit aniguippat, qassit aniguinngillat) oqaaseqartartup susassaqarfisassaani ilaatigut suliassaassapput.

Siumumit napparsimasut oqaaseqartartussaannik peqalernissaq pingaarteqaarput. Kisitsisimmi takutippaat pitsanngorsaasoqarluaq kisitsosit nikterianngitsut. Inuaqatigiulluta peqqinnissaqarfipput aamma pitsasumut ikorumallugu innuttaasut tusarneqarusupput, saaffissaqartuarusupput, taamaalillunimi assiliaq anneq, aaqqiinissarlu pitsaasoq ingerlalertulissagaluaromat.

Taamatut oqaaseqarluta siunnersuut Peqqinnissamut Ataatsimiitaliamut ingerlateqqippapput, neriuutigalugu innuttaasugut napparsimasut, taakkununngalu qanigisaasut, kiisami piffissami ungasippallaanngitsumi saaffissaqalissasut. Taakkununngaannarmi iluaquataassanngimmat, peqqinnissaqarfipput tusiareeqisoq, innuttaasunit aamma pitsanngorfiusussanik tikkuussiffigeqartalissammat, taamaalilluta aaqqissuussaanikkut aammalu innuttaasunut pitsaanerpaaq anguneqaleriartuaarneqalissammat.

Qujanaq.

Oqaaseqartoq, Najaaraq Møller, Siumut